

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru z pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebnih naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, (trikrat 35 h.)

Štev. 3.

V Mariboru, dne 18. januarja 1900.

Tečaj XXXIV.

Cesar o „Zde“ vprašanju.

V soboto popoldne so se mnogi člani avstrijske delegacije udeležili obeda pri cesarju, pri katerem je cesar nagovoril večinoma vse delegate. Za Čehe in sploh za vse avstrijske Slovence pa je najvažnejši pogovor vladarjev s poslancem dr. Stranskim o tako-zvanem »Zde« vprašanju. Mnogo čeških rezervistov se je pri kontrolnih shodih javilo z »Zde«, namesto s »Hier« in so bili vsled tega ostro kaznovani. Najprej je opomnil vladar, da je delegat Stransky zelo ostro govoril v delegaciji o Zde-vprašanju, na kar je nagovorjeni pripomnil, da se mu zdi, da taki govori ugodno vplivajo na razburjeno prebivalstvo in ga umire. Cesar: Nasprotno, prej bodete ljudstvo razburili, nego pomirili. Stransky: Ako narod vidi, da njegovi zastopniki izražajo njega misli, se ne posluži ostrejših sredstev in prepušča poslancem, da skrbe za njih interese. S tem, menim, se več stori za pomirjenje. Cesar: V Zde-vprašanju sem nespravljiv z Vašim stališčem in se ne strašim oklicati naglega sode, ako se narod ne vda v tej stvari. V zadevah vojne ne razumem nikake šale in že danes povem, da ne bom nikogar pomilostil. — Dr. Stransky je zagovarjal stališče češkega naroda, na kar je pripomnil vladar: Ljudstvo je nahujskano, to je povzročilo razumništvo. Začetek je bil narejen v Tišnovi. — Stransky: Vaše Veličanstvo naj mi dovoli opazko. Res je sicer, da je razumništvo pričelo, toda njemu je tudi samo pristopen zakon, in ta ne predpisuje, da se je treba oglašati s »Hier«, marveč do-

tičnik mora stopiti iz vrste in oddati svojo knjižico. — Cesar: Gospod doktor, to je odvetniški dokaz, toda povem Vam, da je to zadeva službenega jezika, in ta je v vojni nemški. — Stransky: To bi imelo lahko ne-ljube posledice, ako se ne najde nikak izhod iz te zadeve in ako se ne ustreže čuvstvom češkega naroda. — Cesar: Tudi jaz bi obžaloval, toda reči moram še jedenkrat, vojni dajte mir.

S tem je bil razgovor o zadevi končan in Slovani v Avstriji vedo, kako je z »Zde« vprašanjem. Slovanski časniki prinašajo cesarjeve besede brez vsake pripombe. Nemški katoliški časniki sklepajo iz teh cesarjevih besed, da je cesar za nemški jezik v avstr. vojni. Nemški liberalni in nacionalni listi pa na jako nespreten način izrabljajo cesarjeve besede ter trdijo, da je razgovor značilen tudi za nadaljno razvijanje naše notranje politike. A vsak otrok lahko vidi, da temu ni tako, ampak da je cesar govoril izključno le o nemščini v vojni.

Slovenski narodni ponos.

II.

Slovenec bodi ponosen na svojo zemljo.

1. ker je krasna, in 2. ker mu daje pogoje za zdravo, krepko življenje.

Res je, da vsak narod slavi lepoto svoje dežele; vsakemu je domača dežela najlepša, ni je nad njegovo. Ogerskemu čikušu se nepregledna, enolična pusta ne zdi nič manj

lepa, kakor prebivalcem Savinjske doline mogočna gromada snežnobelih, v nebo kipečih skal, in viničarju, bivajočemu na kakem vrhu Slovenskih goric, se pase oko po poljih, vinogradih in senošetih s tako radostjo, kakor primorcu, kadar se mu pogled tja čez sinje valove in bela jadra izgublja v daljavi, o kateri jedva sluti. In da je tako, je prav. Kaj bi nastalo na svetu, ko bi se recimo vsem narodom nakrat dopadla ena edina dežela? Boj in klanje, dokler bi ne bili do enega naroda pokončani vsi. Človek se grudi, na kateri trpi in se veseli, privadi, jo začne ljubiti, jo ljubi čim dalje tem bolje, in zajedno se mu tudi od dne do dne zdi lepša, najsi je v resnici ali ne.

Dasi se nam po teh le mislih vidi, kakor da bi torej bilo enako, je-li dežela taka ali taka, pa vendar ni. V resnici ni vse enako lepo. Okolica pa, v kateri človek živi, obzorje, katero vsak dan gleda, vpliva na njegovo duševje. Potemtakem stori prazna, pusta, enolična narava človeka, ki v njej vzraste in živi, bolj omednega, pustega in mrtvega, dočim krasna narava v obče daje človeškemu duhu lahna krila, živahnost in dovezetost za vse, kar je lepo. Gotovo pa tudi ni brez bodrečega vpliva, ako se ljudje, ki prihajajo v deželo od daleč, prirodni krasoti ne morejo načuditi in imenujejo tiste srečne, katerim je privoščeno, da jo uživajo dan na dan. Vsak je že sam čutil, kako mu je v takem slučaju kipelo srce in se polnilo z veseljem do najtežjih podjetij.

Naj se zberó vsi leposlovci, kar jih je že prepotovalo dokaj sveta, in naj si še po-

Listek.

Roža trpljenja.

Češki spisal J. Červenka.

II.

Bila je noč na Veliki petek. Prebivalci toledski, bivši pri maši v prekrasni stolni cerkvi, šli so ali spat, ali so si jeli pripovedovati pri toplem ognjišču povesti, podobne oni o Kristu de la Luz, kterege so oropali židje, in ki je zapustil krvavo znamenje, vsled kterege je bil odkrit zločin, ali ono povest o svetem mladenču iz Guardie, na katerem so ponovili sovražniki naše vere kruto trpljenje Jezusovo.

V mestu je vladal globok mir, kterege je le včasih motil klic ponočnih straž, ki so oni čas hodile mimo Alkazara, ali šum vetra, ki je majal zastavice na vratih in tulil na oghih neravnih ulic. Na valovih Taja se je zibal čoln, privezan h kolu ne daleč od mlinov. Lastnik čolna je pričakoval nestrpljivo nekoga. Konečno zapazi postavo, ki se bliža bregu, trudoma stopajoč po ozki stezici nad reko.

«To je ona!» šepnil je brodar hipoma. «Zdi se, kot bi se to noč bila zarotila vsa ta zlodjeva drhal židovska! . . . Kje so si

dali ti vragovi sestanek s Satanom, da prihajajo vsi sem k mojemu čolnu? . . . Saj imajo most malo korakov od tod! . . . Ne, ne, ti ne gredó k ničemur dobremu, ker se tako ogibljejo, samo da ne bi trčili nenadoma na redarske vojake . . . Ali naposled je to vse eno, zaslužim si nocoj lepe peneze, . . . naj dajo odgovor sami, jaz se v to nikakor ne utikam in se utikal ne bom.»

Mož sedeč v svoji ladjici to reksi, pripravil si je vesla in ko je Sara, — kajti ni bil nihče drug, — ktero je do zdaj pričakoval, v čoln skočila, odvezal je vrv, s katero je bil pripet čoln, in začel veslati k nasprotnemu bregu.

«Koliko si jih prepeljal to noč?» vprašala je Sara brodnika kmalu potem, ko sta se oddaljila nekoliko od mlinov, in kakor bi vprašanje njeno zadevalo kaj, o čemur sta že davno bila govorila . . .

«Nisem jih mogel prešteti,» odvrnil je vprašani ter nadaljeval:

«Cel roj! . . . Zdi se, kot bi bila ta noč poslednja, da se shajajo!»

«Ali veš ti, zakaj se tu gre? Kaj so nesli s seboj, opustivši mesto v tem času?»

«Tega ne vem . . . Ali po vsem pričakujejo nekoga, ki ima priti to noč . . . Ne vem, čemu ga čakajo, toda mislim si, da ne bo nič kaj prida.»

Po tem kratkem razgovoru umolknila je Sara in sedela nekaj časa utopljena v premišljevanju, kakor bi nekaj zasledovala.

«Ni dvojbe,» pravila si je v duši, «oče je izvedel o najini ljubezni in pripravlja grozno maščevanje. Treba je, da izvem, kam gredo, kaj delajo in naklepajo. Zamujeno trenutje utegne ga uničiti.»

Ko je priplavala ladjica k zapuščenemu bregu, ustala je Sara in položila roko na čelo, pokrito od straha z mrzlim potom, kakor bi hotela odpoditi plašljive misli.

«Nate!» zaklicala je lepa židinja, podavajoč brodnarju peneze in kazajoč na ozko, krivo stezico, ki se je vila kakor kača med skalami . . . »Je-li tam-le steza, koder so šli?»

«Da! In ko so dospeli do Maurove glave, izginili so v levo . . . Zlodej in oni sami vedó, kam so odšli potem,» odvrnil je brodnik.

Sara je šla v ono stran, ki jo je zaznamoval brodnik. Čez nekoliko minut se je prikazala in izginila zopet v črnem labirintu temnih in raztrganih skal. Ko je došla do mesta, imenovanega Maurova glava, bili so še malo videti njeni temni obrisi, dokler ni izginila popolnoma v nočni tmuni.

III.

Pri stezici, kjer dandanašnji stoji prelepa cerkvice Device Marije, kake tri streljaje

gledajo zemljo slovensko ter sodijo potem strogo, a nepristransko, ni se nam bati, da se sodba ne bo enoglasno glasila: slovenska zemlja je izmed vseh, kar jih svet glešta, ena najlepših. Ne trebamo v dokaz navajati slavnoznanega Bleda, o katerem je neki Anglež, ki je bil malone ves svet prepotoval, rekel, da je raj sveta, da je najlepší kraj, kar jih je na zemlji videl, oziroma se, kamor se hočemo, Slovenska je povsod krasna: na Štajarskem, na Koroškem, na Kranjskem, na Primorskem, tam, kjer jo čvrsta Drava kot brhko dete pozdravlja, in tam, kjer se od nje kot silen orjak poslavlja, tam, kjer jo boža ljubka Mura, in tam, kjer jo poljublja prelestno morje. Zato beseda slovenskega pesnika ni prazna, če poje:

Slovenski svet, ti si krasan!
Ti poln nebeške si milote,
Ti poln največje si lepote,
Ti biser meni vse zemlje!

Slovenski svet, ti si krasan!
Zares nebo te je ljubilo,
Da te tako je obdarilo!
Kako bi te ne ljubil jaz?
(Dalje prihodnjič.)

Politični ogled.

Novo ministerstvo pod predsedstvom pl. Körberja še vedno ni sestavljeno. Pravijo, da je bode sestavil sedaj, ko se konča zborovanje delegacij. Nemci so odklonili, da bi dobili svojega ministra, ki bi zastopal v ministerstvu njihove zahteve. Nemci lahko odklonijo kaj takega, kajti za njih je itak dobro preskrbljeno. Novo ministerstvo bo, čeravno sestavljeno večinoma iz uradnikov, odločno nemško ter se nagibalo na levo stran državnega zbora, kjer je še nedavno divjala nemška obstrukcija. Slovani ne morejo zapati takemu ministerstvu.

V delegacijah so se češki in poljski poslanci hudo pritoževali radi izganjanja slovenskih avstrijskih delavcev iz pruske države. Ne samo da je bil vsak izgon neutemeljen, izvršil se je navadno še tudi na pruskosurov način. Delavce in njihove družine so imeli par dni zaprte, povrnitev denarja vplačanega v bolniške blagajne so jim odrekli in potem so jih gnali kakor zločince do meje. Minister vnanjih stvari, grof Goluhowski pa je opravičeval Pruse, namesto da bi odločno grajal krivično ravnanje nadutih Prusov!

Slovenski delegat dr. Ferjančič je v svojem govoru dokazoval pomankljivost naše

trgovinske politike, potrebo, da se zboljšajo trgovinska zastopstva (konzulati) v inozemstvu ter zahteval še drugo železnično zvezo s Trstom. Predvsem bi bilo potrebno, da se trgovinsko napredujoča Češka zveže z morjem. Želi, da se Bosna in Hercegovina vendar že enkrat združita s Hrvatsko ter toži, da se to samo z ozirom na Ogre ne zgodi. Ostro graja avstrijsko politiko na jugu, kjer se državi zvesti Slovani prezirajo, a za obstoj Avstrije nevarno prusaško in italijansko gibanje mirno pripuša. Vkljub vsem tem pritožbam pa je slovenski delegat nazadnje vendar izrekel, da bo glasoval za proračun vnanjega ministerstva. Slovenci smo vajeni, da poljubljamo roko tudi našim nasprotnikom!

Pred porotnim sodiščem v Milanu se vrši že več teonov velika kazenska pravda zaradi umora bančnega ravnatelja Notarbartola, čegar morilec so prišli na sled še le pred kratkim časom. Značilno je za razmere v Italiji, da so se skrivali morilci v stanovanju državnega poslanca Pallizola ter da je ta mož, ki je imel v javnem življenju veliko ugleda, vedno občeval z morilci ter bil celo — kakor kažejo razmere danes — najbrže tudi pravi provzročitelj tega umora. Značilno je, pravimo, da je ta pravda uže do danes dognala, da so skoro vsi člani sicilijanske uprave ob enem tudi člani zloglasne roparske družbe «Mafije» ter da je moral predsednik porotnega sodišča celo višje policijske uradnike zapreti radi krivega pričanja. Najznačilnejše pa je, da je moral podati celo vojni minister Mirri svojo ostavko, baje, ker je bil tudi on nekoliko zapleten v to pravdo. To so pač žalostni pojavi, ki očito dokazujejo skrajno propalost blažene Italije.

Vojska v Južni Afriki. Zadnji teden se je razširila vest, da je pal Ladysmit v roke Burov. Vendar se ta vest ni poistnila. Gotovo je le toliko, da so si Buri pridobili ravnino pri mestu, s koje se jim Angleži ne bodo več mogli dolgo ustavljeni. Ob reki Tugeli se nahaja angleški general Buller s svojo vojno ter bi rad čez reko. Ali se mu posreči, je jako dvomljivo. Na Angleškem se bojijo, da bo Buller zopet podlegel, ponekod pa hočejo vedeti, da se je to že zgodilo. — Ljudovlada Oranje, ki se vojskuje ob strani Burov, napenja vse sile, da zbere veliko vojno. Izdala je ukaz, vsled kojega mora vse pod zastavo, kar je sploh sposobno.

Dopisi.

Iz slovenjebistriškega okraja. (Volitve.) Pri volitvi za okrajni zastop iz vele-

posestva 8. t. m. smo za 2 glasa propadli. Agitacija nasprotnikov je bila takšna, kakor nikdar dosedaj. Kar se čuti nemškega in nemčurskega, bilo je ta dan po koncu. Prav s turškim nasilstvom so zadrževali in begali naše volilce in si na ta način zmago pridobili. Spravili so na volišče vse do zadnjega moža, med katerimi sta bila Strehar iz Zg. Prebukovja in Samastur, zastopnik gozdne zadruga iz Spd. Polskave najpristnejša Nemca. Zares lepo je bilo videti, na eni strani kmetski volilci, a na drugi pa vsakovrstno namešana gospoda, in med temi ta dva prej imenovana kmeta. V volilno komisijo so bili izvoljeni Stiger, Nasko in pragerski Grundner. Predsednik je bil Stiger, kateri je kratko razložil v nemškem jeziku postavna določila volitve, a na opombo g. nadkomisarja barona Müllerja bi bil moral tudi dotične točke v slovenskem jeziku razložiti. A sedaj se je pokazala nezmožnost teh gospodov, ker nobeden ni znal zahtevanega v slovensčini povedati. Videč zadrego teh gospodov, se obrne nadkomisar do našega g. Mlakarja, če bi mogoče on hotel to nalogo sprejeti, kar pa ta kratko odkloni z opombo, da je to delokrog predsednika, a če komisija ni zmožna, zakaj se da voliti. V tem obupnem položaju se jih na to usmili sam nadkomisar in razloži dotična postavna določila kolikor toliko v slovenskem jeziku.

Ko smo videli po dokončani volitvi, da smo v manjšini, nismo nikakor izgubili poguma, kajti v zavesti, da smo storili vsaki svojo dolžnost in da je za sedaj našega propada edina regulacija davka kriva, nam ne more nihče očitati, da bi spali, dočim nam je sovražnik ljuliko sejal. — Zaprisedli smo si, da je ta zmaga zadnja teh ljudi. Nadalje njim pa tudi hočemu pokazati, vsem, kateri so nam nasprotni, da mi brez njih lahko, a oni brez nas težko živijo. Zato smo sklenili, da nobeden slovenski kmet od zdaj naprej ne prestopi praga niti gostilne, niti stacune naših nasprotnikov. Edina naša gostilna je pri Petru, kjer smo doma v svoji lastni hiši. Tudi svojega narodnega trgovca imamo v osebi g. Pinterja, katerega se moramo držati in koji bo tudi nam šel povsod na roko.

H koncu si oglejmo še nekatere nasprotnike. Udovala Limavšek je očitno proti nam volila po Schärftu, kar kaže, da sta nam Limavšek in Schärft nasprotna. Istotako Petzold, sicer po osebi majhen, a v nasprotstvu do nas velik. Pa še ene osebe mi kmetje ne smemo pozabiti, katera nam pri vsaki priliki nagaja, in ta je Osimitsch (beri Ozimič). Ze ime ti pokaže, da ga niso Tevtoni ali Cimbrji pri nas izgubili. Se ve, tudi ta je

od pečevja, znanega prebivalcem toledskim sploh po imenu Maurova glava, razprostirale so se tedaj razvaline bizantinske cerkve, postavljene še pred padom Arabov.

Po stebrih na zemlji ležečih rastlo je robidovje, med katerim je bil tu kos razbite stebrove glave, tam kamenene plošče s surovo izsekanimi, pošastnimi zmaji in grdimi podobami človeškimi.

Od cerkve ostali so dozdej le deli postranskih zidov in nekoliko razpokanih in z mahom pokritih obokov.

Sara, kateri se je dozdevalo, da jo vodi neka nadprirodna slutnja, dospelvi na mesto od brodnarja pokazano, premišljevala je nekoliko trenotkov, ne vedoč, kod bi naj šla.

Končno se je obrnila s trdnim in odločnim korakom k zapuščenim razvalinam cerkve.

Zares! Njena slutnja je ni varala.]

Danijel se ni več smejal. Danijel ni bil več oni slabi in zgrbančeni stavec; iz majhnih, v trepalnicah skritih očij švigali so mu bliski jeze; zdelo se je, da ga je obsedel maščevalni duh!

Stal je po konci ondi, obdan od množice, hrepeneče prav kakor on, ugasiti žejo svoje jeze nad sovražniki svoje vere; zdel se je, da raste ukazujoč zdaj temu, zdaj drugemu. Spodbujal jih je k delu, in sam je delal z

gorečo, pošastno vztrajnostjo potrebne priprave za grozno dejanje, na katero je mislil dan za dnevom in koje je preudarjal klepajoč na naklo in na videz se za nič zmeneč v svoji prodajalnici v Toledu . . .

Sari se je posrečilo dospeti v temi do cerkvene veže. Ko je pa pogledala skozi okno noter, morala se je premagati z orjaško silo, da je zadržala groze krik.

V rudečem plapolanju ognja, ki je metal na porušene cerkvene zidove dolge tenje one peklenke tolpe, zdelo se ji je, da zre nekoliko mož, ki so se trudili povzdigniti kvišku težek križ, dočim so spletali drugi krono iz trnjevih robidnih vej, ali brusili na kamnu ost velikanskih žebeljev.

Strašna misel je preletela njeno glavo. Spomnila se je onih, ki niso obdolževali samo enkrat žide skrivnih zločinov. Spomnila se je nehoté grozopolnega dogodka o križanem mladeniču, ki ga je dozdej imela za surovo, lažljivo obrekovanje, izmišljeno od zlobnih ljudij, da bi ščuvali proti židom.

Zdaj pač ni moglo biti več dvojbe! Tu pred njenimi očmi je stalo ono pošastno orodje za mučenje, in roparski rabeljni pričakovali so le še žrtev svojo.

Sara polna svete gorečnosti, ki je pripela v vzvišeno jezo, in navdahnjena od one neomajivne vere v pravega Boga, o

kterem jej je pravil ljubimec njen, se ni mogla premagati ob strašnem pogledu; prodrla je grm, ki jo je skrival in se nenadoma prikazala na cerkvenem pragu.

Ko so jo opazili, da se bliža, vskliknili so židje s strmenjem in iznenadenjem.

Danijel priskočivši k svoji hčeri s pogledom groznim, vprašal jo je z grobnim glasom:

«Kaj iščeš tu, nesrečnica?»

«Pridem,» zaklicala je Sara z odločnim trdnim glasom, «da vržem na glavo vašo vse kletve vašega prokletega dejanja, in pridem vam praviti, da zaman čakate na žrtvo svojega zločina, razven, če vam jaz nisem dovolj, da bi si ugasili žejo svojo v moji krvi! Kajti kristjan, ktereга čakate, ne pride, ker sem jaz izvedela zlobno vašo namero!»

«Sara!» kriknil je žid, sikajoč togotno, «Sara, ne, ne, to ni res! Ti nas ne moreš izdati, da bi razodela skrivne obrede naše! A če je to res, da si tako učinila, pa nisi moja hči . . .!»

«Ne! . . . Nisem! Našla sem drugega očeta, ki je poln ljubezni do svojih otrok, očeta, ktereга ste pribili vi sramotno na križ, in ki je umrl na njem, da bi nas odkupil, odpiraje nam vrata nebeška v večnost . . . Ne! . . . Nisem vaša hči, ker sem kristjanka in se sramujem svojega rodu!»

moral biti pooblaščen, da voli proti nam, v zahvalo zato, ker ga mi kmetje živimo s tem, da mu pokupimo vsakovrstne vrvi. Imamo jih še dovolj, a za danes zadosti.

Sedaj pa mora biti vsa naša skrb, da volilci kmečke skupine volijo najodločnejše može, kateri bodo znali naše kmetijske koristi varovati in braniti.

Volilci! Dne 22. t. m. t. j. v ponedeljek je za Vas imeniten dan, dan volitve! Ne dajte so zmotiti od nobenega nasprotnika, ampak poslušajte in držite se trdno svojih voditeljev, katere poznate, da gorijo za Vaš blagor! Več kmetijskih veleposestnikov.

Jarenina. (Kmetijska zadruga) priredi v nedeljo dne 28. januarja II. podučni shod v hiši pok. gosp. Fišerja ob 3. uri popoldne; na tem shodu bo govoril deželni potovalni učitelj M. Jelovšek iz Gradca o živinoreji. Na ta shod že sedaj opozarjamo vse jareninske kmete in sploh živinorejce, da se ga vsi udeležijo. Pred vsem je treba kmetu poduka na vseh poljih kmetijstva; ta poduk bo naša zadruga v obili meri priskrbovala svojim udom. Način dosedanjega kmetovanja je v marsičem že zastarelo. Vsled nevednosti izgubi naš kmet na tisoče leto za letom, ker mu je nepoznan umnejši novejši vseskozi preskušeni način obdelovanja, kateri je pomagal kmetom na Českem, na Nemškem in drugod do velikega blagostanja. Koliko izgube je imel kmet do sedaj že pri gnojenju, ker ni vedno dobro ravnal z gnojem, o tem nas je zadnje nedeljo na prvem podučnem shodu naše zadruge popolnoma prepričal pot. učitelj Ivan Belé, ki nas je v obširnem pa poljudnem govoru podučeval o gnojenju. Razložil nam je velik dobiček umetnih gnojil, nas podučil, kako je treba skrbeti za gnojišče, za gnojnico, kako se dela kompost, kako se gnojijo travniki, polja, vinogradi. V precejšnjem številu zbrani poslušalci so z velikim zanimanjem sledili govornikovim besedam. Ud zadruge pa je priporočal navzočim kmetom, naj bi si v novem letu v posebni »gospodarski knjigi« zapisovali vse dohodke in stroške, kajti umno in uspešno gospodarstvo je nemogoče brez gospodarske knjige, ki je prav koristna in potrebna tudi rokodelcu in delavcu. Ta knjiga uči s številkami gospodarja, kaj mu dá največ dohodka in kje ima največ stroškov, pa ga tudi navdušuje, da si skuša pomnožiti nekatere dohodke, a zmanjšati nekatere stroške. Če bo vsak letošnji podučni shod naše zadruge obrodil le nekaj sadu, bo že to lep dobiček za njene ude. Drugo pa še pride počasi. Drevo ne zraste v enem dnevu. Torej kmetje, zanimajte se vsi za toliko potrebni poduk v kmetijstvu!

Slišavši te besede, izgovorjene s tako odločnostjo, ki jo pokladajo samo nebesa v usta mučenikom, vrgel se je Danijel, oslepljen od togotne svoje strasti, na krasno Saro, treščil jo ob zemljo, zgrabil za lase in jo vlekel kakor od peklenškega duha obseden do podnožja križa, ki se je zdel, kot bi gladno razprostiral grozne svoje rame, da bi jo zgrabil. Tu je zaklical obrnjen k onim, ki so ga obdajali:

«Tu vam jo dam! Izpolnite pravico na tej nesrečni ženski, ki je prodala svojo čast, svojo vero in svoje brate!»

IV.

Ko so doneli naslednji dan zvonovi stolne cerkve, daleč okrog oznanjujoč vstajenje, in so se kratkočasili meščani toledski s streljanjem z lokom v slamnate Judeže, kar je še dandanašnji šega v nekterih krajih, odprl je Danijel vrata svoje prodajalnice, kakor je imel navado, in z večnim svojim smehljanjem na ustnih jel je pozdravljati vse, ki so šli mimo, neprestano klepajoč na naklo z železnim kladivcem.

Ali vetrnice mauriškega okna Sarinega se niso ganile, da bi se odprle, in nihče ni zapazil več krasne Danijelove hčerke, gledajoče skozi pobarvane šipe.

Iz Haloz. Kako ste nas vendar podregali, g. urednik, z Vašimi zadnjimi članki! Haložani smo bili do sedaj itak kakor jazbeci v svojih zimskih brlogih. Samo da nam je bilo toplo in da smo smeli spati, pa smo bili radi. Z nami so imeli slovenski listi do sedaj malo opraviti, k večjemu to je bilo včasih brati, da smo polni uši (namreč trtnih) in pa veliki siromaki.

V zadnjem času smo se začeli pa tudi mi nekoliko koračiti. Zakaj videti uže vsako slovensko faro na nogah, na delu, začelo nas je biti pošteno sram lenobe in zaspanosti naše. Dolgo smo čakali z odprtimi ustmi, da nam priletijo pečeni golobi v lačne želodce, a čakali smo zaman, čakali tako dolgo, da od glada skoraj umiramo. Zares, glad in beda zdramila sta nas iz spanja. A komaj, da smo začeli oči odpirati in prve korake na delo staviti, kar zopet ni prav. Gospoda mestna nas je začela široko in pikro gledati, češ kaj je treba Haložanom živeti! Pa to še nas ni toliko bolelo in strašilo. A celo poparjeni smo postali, ko ste se postavili tudi Vi, g. urednik, na stran naših sovražnikov in neprijateljev. Pa nas menda ne umejete? Toraj pa nas poslušajte. Pisati ste začeli naenkrat zoper kmetijske zadruge in konsumna društva. (Opomba ured.: To je pač pomota! Zoper kmetijske zadruge nismo nikoli pisali, pri konsumnih društvih pa smo priporočali največjo previdnost in uvaževanje krajevnih in osebnostnih razmer. V to svrhu smo objavljali dopise za in proti konsumom.) Kako nas je tedaj razveselil oni dopis iz Kozjanskega v predzadnji Vaši številki, si pač ne morete misliti. Da, iz života je treba dokazov, da prederejo v život in najtanjšo žile. Dragi bratje v Kozjanskem, mi se z vami popolnoma strinjamo, in kakor vi, hočemo in moramo imeti tudi mi zadrugo za gospodarske in gospodinjske potrebe. Že smo storili v ta namen prve korake. Dne 10. grudnia smo imeli osnovalni zbor. V načelništvu smo si izvolili same vrle, delavne može. Pravila in prošnja za registriranje našega društva smo uže odposlali na okrožno sodišče in vsak čas upamo, da pride dovoljenje. Zanimanje je veliko in vsestransko. Ne obetamo si sicer tisočakov od omenjenega društva, a mi smo tudi z malim zadovoljni.

Na delo tedaj vrli može Haložani, vi na desno od Leskovca in vi na levo od nas! Podajmo si v sredini Haloz, t. j. v Leskovcu roke v skupno pomoč! Vsak naj vzame kar največ mogoče deležev, da spravimo vsaj dva tisočaka skupaj! Več kmetov.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Zadnji dan preteklega leta prinesel nam je prijetno pre-

senečenje. Na Silvestrovo popoldan vršila se je namreč povodom razdelitve blaga med 40 solskih ubogih otrok prijetna veselica v učilniških prostorih. Gosp. nadučitelj Jožef Mihalič nam je kratko orisal žalostno stanje naše uboge šolske mladine. Ne samo, da navadno trpi pomanjkanje potrebnega živeža, še celo v lahkem poletnem oblačilu mora gaziti v hudi, trdi zimi večkrat čez eno uro daleč v šolo. Zato se je dobrotniku in darovalcu blaga za obleko v prisrčnih besedah zahvalil. Na to se je v kratkih besedah omenil g. učitelj Majcen, da je neimenovani dobrotnik otrok — jaz pa ga vendar imenujem, bil je gosp. A. Lasbaher, trgovec v Seliščih, — prišel k solskemu vodstvu in prosil, naj se razdeli nekaj blaga za obleke med uboge otroke. Da bi se pa razdelitev vršila z večjo slovestnostjo, se je sklenilo, z njo zvezati šolsko veselico. Kako neumorno in požrtvovalno je za to pripravljaj g. Majcen otroke, pokazal je uspeh. Vsaka točka zanimivega vsporeda se je sprejela od navzočih z burnim ploskanjem. Najbolj je pač ugajala deklamacija osemletnega Gomzija, učenca drugega razreda. Ta je s tako nežnostjo in s takim čutom deklamoval pesmico »Slovenska govornica«, da se ni upal nikdo ganiti. Pač bi želel, da bi bili navzoči takrat naši nemčurčki in Bračkianci, da bi slišali, kako krasen je naš jezik, katerega oni tako očitno zametujejo.

Po razdelitvi obleke med 40 otrok čakala še nas je najlepša točka: igra »Star vojak in njegova rejenka.« Tukaj se je najbolj pokazal uspeh neumornega in požrtvovalnega dela Majcenovega Z veseljem je ljudstvo gledalo lepo primerno kretanje, poslušalo čisto otroško izgovarjanje. Vsak je bil presenečen ob krasnem proizvajanju, nekateri so bili celo do solz ganjeni, zlasti na koncu prvega dejanja. Dal Bog, da bi se večkrat našli taki dobrotniki naše trpeče dece.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Slovenjebistriške kmetijske občine!

Dne 22. t. m. v ponedeljek ob 9. uri popoldan se vrši volitev kmetijskih občin za okrajni zastop slovenjebistriški. Volilci iz kmečkih občin! V vaših rokah leži sedaj narodna čast našega okraja. Rešite jo ter izvolite može, ki se bodo odločno borili za vaše kmetijske in narodne pravice. Ne udajte se prilizovanju nasprotnikov, ki skrbe le za svoj žep! Volilni može naj prinesejo s seboj izkaznice. Narodni volilci se zbirajo v čitalniških prostorih pri g. Petru Novaku. Pridite vsi, kajti nevarnost je velika!

Nesramen napad. V »Narodu« od torka nek jungovski učitelj na nesramen, nizkoten način napada tovarišice-učiteljice, ki so izstopile iz učiteljskega društva za ptujski okraj, ker se niso hotele jungovcem ukloniti. Če mi le s fineso malo potipamo mokraška rebra jungovcev, tedaj kričijo in vpijejo nad nami, da teptamo ugled učiteljskega stanu. Če pa učitelj napada na podoben način učitelja, ali pa celo učiteljico, torej žensko, ki se ne more braniti, takrat učiteljski ugled nič ne trpi! Jungovska logika!

Iz šole. Kot solski vodja v Rogatec pride g. Alojzij Schechel, dosedaj učitelj v Gornjem gradu. Rogaški nadučitelj Dreflak je imenovan nadzornikom v slovenjegraškem okraju.

Sodnji dan v Mariboru. Dne 15. t. m. so nemški in nemškutarski trgovci v kazini delali črne naklepe zoper konsumna društva. Kolikor smo poučeni, se jim je izmed slovenskih trgovcev pridružil samo Elsbacher iz Laškega trga. Tožil je, da je sedanje stanje trgovcev brez »trošta.« Če je tako govoril Elsbacher, ki lahko išče »trošta« pri svojih mnogoštevilnih tisočakah, kaj pa naj reče kmet, izmed kojih marsikteri nima toliko krajcarjev, kakor Elsbacher tisočakov? Nesresnico je govoril, ko je rekel, da imajo

* * *

Pripoveduje se, da je prinesel nekoliko let na to neki pastir nadškofu cvet, kakršnega še doslej nihče ni zapazil, in na katerem je bilo videti vse orodje trpljenja Gospodovega, cvet dosihdob neznan, čudovit in skrivnosten, ki je rastel in majal listke svoje med podrtimi zidovi porušene cerkve.

Ko so kopali na onem mestu, hoteč izvedeti vzrok onemu čudežu, našli so neki kosti ženske in z njimi vred tudi vse mučeniško orodje, ki je bilo videti na cvetu.

Truplo, če tudi se ni moglo nikdar izvedeti, čegavo je, shranjeno je bilo dolgo let potem s posebno častjo v cerkvi sv. Petra, in cvetka, ki je zdaj jako razširjena, imenuje se: roža trpljenja!

Smešničar.

»Veš, draga moja, kamela je taka žival, katera celi teden brez pijače dela,« pripoveduje pijanček svoji zakonski polovici. »To ni nič posebnega, dragi moj,« zavrne ga ona, »jaz poznam kamelo, katera brez dela cel teden pije.«